

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

ภารกิจของตำรวจกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

จัดทำโดย พลตำรวจโท วิสนุ ปราสาททองโอสถ
รหัส ๕๙๐๔๓๔

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๔
วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ภารกิจของตำรวจกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

พลตำรวจโท วิสณุ ปราสาททองโอสถ¹

บทคัดย่อ

ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพของตน รวมทั้งมีสิทธิปกป้องตนเองไม่ว่าจะในกรณีใดภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ ได้บัญญัติในเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณี การปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้” เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรม และเป็นผู้ให้การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยยึดหลักกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ตามกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ตำรวจเป็นอาชีพที่ต้องใกล้ชิดกับประชาชน ดังนั้น การปฏิบัติภารกิจจึงต้องยึดถือแก่ผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก รวมทั้งเพื่อรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยความเสมอภาค ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามความผิด รวมทั้งสถานการณ์ใด ๆ อันจะส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในด้านสิทธิมนุษยชน โดยต้องคำนึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก

คำสำคัญ ตำรวจ สิทธิมนุษยชน

¹ ผู้บัญชาการสำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บทนำ

สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้ โดยได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

สังคมไทยเป็นสังคมที่ต่างเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ แต่ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานภาครัฐ จึงก่อให้เกิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น หากประชาชนในสังคมถูกละเมิดจึงเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครองและได้รับความยุติธรรมจากรัฐ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็เป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่มีภารกิจในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนภายใต้หลักกฎหมาย โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นั่นเอง

หน้าที่ของตำรวจ

คำว่า “ตำรวจ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุมและปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย” ส่วนในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “ตำรวจ คือเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมอยู่ในคำจำกัดความของคำว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามความหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

จอมพล ป.พิบูลย์สงคราม นายกรัฐมนตรีของไทย เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๒ ได้กล่าวถึงความหมายของตำรวจ เนื่องในวันตำรวจแห่งชาติ (๑๓ ตุลาคม) ไว้ว่า²

- ต - ตรวจตรา จับกุมผู้กระทำผิดตามหน้าที่
- อ - อำนวยความสะดวกให้ประชาชน
- ร - ระงับเหตุร้าย รักษาความสงบของบ้านเมือง
- ว - วาจาดี มีกิริยาสุภาพ
- จ - จรรยาดี มีศีลธรรม

จากนิยามได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าภาระหน้าที่ของตำรวจมีภารกิจมากมาย บางครั้งการปฏิบัติหน้าที่อาจมีความยุ่งยากซับซ้อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหน้าที่ของตำรวจ จึงอาจอธิบายภารกิจของตำรวจเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

๑. กลุ่มตำรวจสายตรวจ ได้แก่ ตำรวจที่แต่งเครื่องแบบออกตรวจทั่วไป มีภารกิจในการปกป้องคุ้มครองประชาชนในสังคมมิให้ถูกกลุ่มคนร้ายรบกวนหรือข่มเหงรังแก จนทำให้เกิดความหวาดกลัว การจัดสายตรวจเป็นยุทธวิธีที่ตำรวจนำมาใช้ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งเป็นการลดโอกาสให้คนร้ายที่คิดจะทำความผิด

² พันตำรวจโท ศิริพงษ์ เสาภายน, ๒๕๔๔, การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งของตำรวจชุมชน, ปรินญาณินพนธ์ปริญาการศึกษาชั้นปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กลุ่มตำรวจสายตรวจ แบ่งเป็น ๔ ประเภท

(๑) สายตรวจเดินเท้า เป็นการตรวจท้องที่กับย่านชุมชนที่มีผู้สัญจรพลุกพล่าน

(๒) สายตรวจยานพาหนะ ได้แก่ สายตรวจจักรยาน สายตรวจจักรยานยนต์ สายตรวจเรือ และสายตรวจเฮลิคอปเตอร์

(๓) สายตรวจสัตว์พาหนะ ได้แก่สายตรวจม้า ซึ่งปัจจุบันอาจใช้บางพื้นที่ เช่น สวนสาธารณะ หรือท้องที่ทุรกันดารที่ยานพาหนะเข้าไม่ถึง

(๔) สายตรวจสุนัข เป็นการตรวจท้องที่โดยใช้สุนัขสนับสนุนตำรวจสายตรวจด้วยการดมกลิ่น ค้นหาสิ่งของผิดกฎหมายหรือของกลาง

การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ จะต้องเป็นไปตามเทคนิคและหลักเกณฑ์ตามหลักวิชาเฉพาะของตำรวจสายตรวจ ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องมีประสบการณ์และได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอ รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้จะต้องมีสภาพที่ดีและสมบูรณ์ เนื่องจากอาจเกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติเองและกับประชาชน นอกจากนี้ตำรวจสายตรวจยังต้องให้บริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ด้วย เช่น ให้ความช่วยเหลือเมื่อประชาชนเกิดความเดือดร้อนจากธรรมชาติ และยังต้องให้การสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกด้าน เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกดี

๒. กลุ่มตำรวจสอบสวน ได้แก่กลุ่มตำรวจที่ทำหน้าที่ค้นหาความจริง เพื่อให้ทราบรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับอาชญากรรม ถ้าพิจารณาแยกคำว่า “สืบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด ส่วนคำว่า “สอบสวน” หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลาย

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสอบสวนนั้นค่อนข้างยุ่งยากและมักจะมีปัญหาอยู่เสมอ ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนสอบสวน ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการสืบสวน ก็จะทำให้เกิดการผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ได้ง่าย

๓. กลุ่มตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านชุมชนสัมพันธ์ อาจกล่าวได้ว่าผู้ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจจะต้องยึดแนวปฏิบัติกลุ่มนี้เป็นหลัก ได้แก่การนำหลัก “ตำรวจคือประชาชน และประชาชนคือตำรวจ” เป็นการเน้นถึงสัมพันธภาพระหว่างตำรวจกับประชาชน และเป็นพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ดังนั้นตำรวจจึงต้องรักษาสัมพันธภาพกับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพราะหากประชาชนเกิดเจตคติต่อตำรวจในแง่ลบ อาจเกิดผลในการต่อต้านกฎหมาย และส่งผลกระทบต่อสังคมต่อไป

ตำรวจ เป็นกลไกของรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการรักษากฎหมายของสังคม โดยป้องกันมิให้ผู้ใดละเมิดกฎหมาย ทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย หากมีผู้ละเมิดกฎหมายตำรวจก็สามารถใช้อำนาจหน้าที่เพื่อระงับมิให้ลุกลามและนำผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีตามขั้นตอนตามกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ส่วนผู้กระทำผิดก็ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อรักษากฎหมายให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์

ในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนได้มอบอำนาจให้ตำรวจเป็นผู้รักษากฎหมาย การที่ตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายมีเหตุผลสำคัญได้แก่การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งรักษาความสงบเรียบร้อยและเป็นธรรมในสังคม หากประชาชนมีความเคารพปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้รับความเชื่อถือและศรัทธาในการปฏิบัติหน้าที่ การที่ประชาชนจะมีเสรีภาพในสังคม

ที่สงบเรียบร้อยและเป็นธรรมได้นั้น ประชาชนจะต้องใช้สิทธิเสรีภาพภายใต้กรอบกฎหมาย โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วย

หลุยส์ ราดิเลท์ (Louis A. Radelet) และเดวิด คาร์เตอร์ (David Carter) ได้ให้ความเห็นว่า สังคมประชาธิปไตยตะวันตกประกอบด้วยเสาหลักสี่ประการ ได้แก่ กฎหมาย ชุมชน ความยุติธรรม และจริยธรรม หากยอมรับว่าอาชญากรรมและสภาพไร้ระเบียบเรียบร้อยเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น ๆ แล้ว ชุมชนก็จะต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบต่อการรักษาสิทธิเสรีภาพในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยและเป็นธรรม โดยชุมชนจะต้องมีความเข้าใจถึงเครื่องมือการควบคุมทางสังคมและนำมาใช้อย่างจริงจัง ตำรวจจึงจะต้องตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบการทำงานโดยประชาชนได้เสมอ³

แฟร์ไชลด์ ได้กล่าวถึงปรัชญาตำรวจในสังคมประชาธิปไตยว่า ตำรวจจะร้องให้หลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพในบุคคล ได้รับความคุ้มครองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายเดียวกัน ซึ่งตำรวจจะต้องสนองตอบความต้องการของประชาชนและพร้อมที่จะถูกตรวจสอบการทำงานโดยประชาชนอีกด้วย⁴

และสมาคมนักบริหารท้องถิ่นนานาชาติ (International City Management Association) มีความเห็นว่า ปรัชญาตำรวจในสังคมประชาธิปไตยนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์มาจากรัฐธรรมนูญ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้⁵

๑. ตำรวจกับประชาชนทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม โดยเน้นการสร้างความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ความสงบเรียบร้อยและสวัสดิภาพของประชาชน
๒. ตำรวจจะต้องปกป้องคุ้มครองเสรีภาพและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน ตำรวจกับประชาชนจะต้องไม่แบ่งเขาแบ่งเรา
๓. ตำรวจจะต้องเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในการปฏิบัติต่อประชาชน
๔. ตำรวจจะต้องยึดมั่นในความสุจริต
๕. ตำรวจจะต้องใช้อำนาจภายในขอบเขตของกฎหมาย
๖. ตำรวจจะต้องทำงานตอบสนองความต้องการของประชาชน และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบการทำงานโดยประชาชน

จากปรัชญาที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าตำรวจคือประชาชนในสังคมที่เข้ามาทำหน้าที่เพื่อส่วนรวมในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย มีอำนาจตามกฎหมายในขอบเขตจำกัด อำนาจดังกล่าวนี้ได้มาจากประชาชน สำหรับทำหน้าที่เพื่อประชาชน เพื่อส่วนรวมเท่านั้น สิทธิเสรีภาพของคนในสังคมจึงถือเป็นเรื่องใหญ่

ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

คำว่าสิทธิมนุษยชน (Human Rights) คือ สิทธิความเป็นมนุษย์หรือสิทธิในความเป็นคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิว ภาษา ศาสนา สถานภาพทางกาย หรือความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยไม่ขึ้นอยู่กับขอบเขตของกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับใดๆ ที่เป็นการเลือกปฏิบัติ

³ Radelet, Louis A. & Carter, David L. (1994). *The Police and the Community Policing*. 5th ed. New York : Macmillan.

⁴ Fairchild, Erika. (1993). *Comparative Criminal Justice Systems*. Belmont : Wadsworth.

⁵ Geller, William A. (1991). *Local Government Police Management*. 2nd ed. Washington D.C. : Falmer Press.

สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ ดังนั้นจึงไม่มีบุคคล องค์กร หรือแม้แต่วิธีที่จะมา ล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์ได้ ดังนั้น รัฐจะต้องให้หลักประกันในการดูแลประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็จะต้องไม่ใช่อำนาจของรัฐหรืออำนาจทางกฎหมายล่วงเพื่อละเมิดสิทธิมนุษยชน ของประชาชน โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้⁶

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้บัญญัติในเรื่องศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ไว้ว่า

“มาตรา ๔ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณี การปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทย มีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้”

๒. กระบวนการดำเนินคดีอาญาในก่อนชั้นฟ้อง

การดำเนินคดีอาญาก่อนที่จะฟ้องคดีหรือนำขึ้นสู่ศาลเพื่อพิจารณาคดีนั้น มีขั้นตอนและ กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปฏิบัติ ได้แก่

๒.๑ การรับแจ้งความ

เป็นขั้นตอนแรกในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งผู้เสียหาย หรือบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจาก กระทำความผิด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔)) เป็นผู้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่ามีผู้กระทำความผิดซึ่งจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือไม่ก็ตาม ความผิดนั้นทำให้เกิดความเสียหายและมีเจตนาที่จะนำผู้กระทำความผิดมารับโทษตาม กฎหมาย ซึ่งเรียกการกล่าวหาดังกล่าวว่า “คำร้องทุกข์” (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗)) ส่วนถ้าเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้เสียหายมาแจ้งความเรียกการกล่าวหาดังกล่าวว่า “คำกล่าวโทษ” (ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๘)) ในการแจ้งความต้องแจ้งรายละเอียดของการกระทำความผิด ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนทราบว่า มีการกระทำความผิดเมื่อวัน เวลา สถานที่ใด

๒.๒ การสืบสวน

เป็นขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนสามารถร้องขอต่อศาลให้ออกหมายค้น เพื่อค้นตัวบุคคลและ สถานที่ เพื่อหาพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์และนำวัตถุพยานมาเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน และสามารถออก หมายเรียกเชิญผู้รู้เห็นเหตุการณ์มาเป็นพยานเพื่อให้ปากคำและข้อมูลที่เป็นประโยชน์อื่นได้

๒.๓ การสอบปากคำและรวบรวมพยานหลักฐาน

การสอบปากคำและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตั้งข้อหาและร้อง ขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๗, ๕๘, ๕๙ และ ๖๐) โดยเหตุผลที่จะออกหมายจับได้นั้นต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลผู้นั้นน่าจะกระทำความผิด ซึ่งมีอัตรา

⁶ กองยุทธศาสตร์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๑).

แหล่งที่มา www.strategypolice.com/webdatas/download/dl_142.pdf

(๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙)

โทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปี หรือกระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปเกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุร้ายอื่น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖ (๑) (๒))

๒.๔ การจับกุมผู้ต้องหา

เป็นขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการจับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด แต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องดำเนินคดีต่อศาล โดยเรียกว่า “ผู้ต้องหา” (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๒)) ในการจับกุมผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องแจ้งให้ผู้ที่ถูกจับทราบว่าจะต้องถูกจับ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ที่ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิให้ทราบว่าผู้ต้องหาจะมีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ที่ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความและสามารถแจ้งให้ญาติทราบถึงการถูกจับกุมได้ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓) ในระหว่างการสอบสวนผู้ต้องหาจะถูกควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง นับจากเวลาที่ถูกนำตัวไปที่ทำการของพนักงานสอบสวน ซึ่งหากไม่มีการปล่อยตัวชั่วคราว พนักงานสอบสวนจะส่งตัวไปฝากขังที่ศาล

๓. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินคดีอาญาไว้ ๒ ประการ คือ

๓.๑ การสืบสวนคดีอาญา เป็นขั้นตอนในการแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐)) ซึ่งการสอบสวนแบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ

(๑) การสืบสวนทั่วไป หรือการตรวจตราหรือสืบสวนก่อนเกิดเหตุ เพื่อค้นหาการกระทำความผิด

(๒) การสืบสวนตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือสืบสวนหลังเกิดเหตุ เป็นการสืบสวนเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นแล้ว เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานประกอบคดี เพื่อให้ได้รายละเอียดว่ามีความผิดเกิดขึ้นที่ใดเมื่อไร และผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด มีวิธีการกระทำความผิดอย่างไร พนักงานสอบสวนสามารถร้องขอต่อศาลเพื่อให้ออกหมายค้น เพื่อค้นตัวบุคคลและสถานที่เพื่อหาพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ และนำวัตถุพยานมาเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน และสามารถออกหมายเรียกผู้เห็นเหตุการณ์มาเป็นพยานเพื่อให้ปากคำได้

๓.๒ การสอบสวนคดีอาญา เป็นขั้นตอนในการประมวล ตรวจสอบ พิสูจน์ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และดำเนินการตามขั้นตอนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความผิด เพื่อให้ได้ทราบตัวผู้กระทำความผิดหรือพิสูจน์ความผิด ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๑))

๔. พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ กำหนดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไว้ดังนี้

(๑) รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(๒) ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๓) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๕) ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๑)

มีเป้าหมายต้องการให้สังคมไทย เป็นสังคมที่ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข” โดยกำหนดเป็นแผนสิทธิมนุษยชน ๑๑ ด้านและ ๑๕ กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงาน และเพื่อให้แผนแต่ละด้านและแต่ละกลุ่มเป้าหมายมีความชัดเจนมากขึ้น สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปปฏิบัติ จึงได้มีการกำหนดทิศทางหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้บรรลุผลในแต่ละด้าน รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยมีมาตรการ การปฏิบัติ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วมดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ตำรวจกับหลักสิทธิมนุษยชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยยึดหลักกฎหมาย หลักความเสมอภาคและเป็นธรรม การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น หากมีการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตกฎหมายกำหนด หรือใช้อำนาจเกินขอบเขตของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดหลักกฎหมายและข้อเท็จจริง การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วน ถือเป็นการใช้อำนาจล่วงสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ที่นอกกรอบของกฎหมาย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจะต้องมีความใกล้ชิดกับประชาชน ดังนั้น ลักษณะอำนาจตามกฎหมายจึงต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากกว่าหน่วยงานอื่น จึงมีความล่อแหลมเสี่ยงต่อการกระทบสิทธิเสรีภาพ ซึ่งอาจจะกระทบหลักของสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจึงต้องอยู่ในกรอบหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ และจะบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ เพื่อมิให้การใช้อำนาจไปกระทบสิทธิมนุษยชนของประชาชน

อย่างไรก็ดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้น เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๑) โดยแบ่งเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๒. ด้านกระบวนการยุติธรรม
๓. ด้านความมั่นคงทางสังคม

ทั้งนี้ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่

- กลุ่มผู้ต้องหา/ผู้ต้องขัง
- กลุ่มผู้พ้นโทษ
- กลุ่มเหยื่อ/ผู้เสียหาย
- กลุ่มผู้ติดเชื่อเอชไอวี/เอดส์
- กลุ่มเด็กและเยาวชน
- กลุ่มคนพิการ
- กลุ่มสตรี
- กลุ่มผู้ไร้รัฐ ชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิงหรือผู้หนีภัยการสู้รบ
- กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์รุนแรง

โดยมีมาตรการในการปฏิบัติ ได้แก่

๑. ด้านข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๑.๑ บริหารจัดการและสร้างกลไกในการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่มีเนื้อหาอ่อนไหวและกระทบสิทธิของผู้เกี่ยวข้อง ข่าวที่มีเนื้อหารุนแรงและก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้รับชมและการส่งข้อมูลโฆษณาทางโทรศัพท์ส่วนบุคคลที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ใช้

๑.๒ จัดให้มีการเผยแพร่อย่างทั่วถึงและชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตของมนุษยชนในด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อป้องกันการกระทำผิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

๑.๓ จัดระบบข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างรวมศูนย์ โดยให้เผยแพร่ข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้ทั้งหมดทันทีโดยไม่ต้องมีผู้ร้องขอ และรวบรวมแหล่งข้อมูลที่หน่วยงานกลางเพียงแห่งเดียวในรูปแบบที่ง่ายต่อการเข้าถึง

๑.๔ จัดประชุมร่วมกับสื่อมวลชนในเรื่องการเสนอข่าว อาจส่งผลเสียต่อรูปคดีและส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายและพยานในคดี เพื่อสร้างความตระหนักในการนำเสนอข่าวเพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสนแก่สังคม

๒. ด้านกระบวนการยุติธรรม

๒.๑ เผยแพร่ให้ความรู้ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและประชาชนโดยเฉพาะแนวคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิในการมีชีวิต ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน

๒.๒ ส่งเสริมการจัดทำแผนงานโครงการให้ประชาชนเข้าถึงบริการด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง รวดเร็วและเป็นธรรมกับประชาชนทุกกลุ่มโดยไม่เลือกปฏิบัติ

๒.๓ มุ่งเน้นการพัฒนาจริยธรรมของบุคลากรด้านกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมการทำงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่ยึดหลักนิติธรรม ส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานด้านกระบวนการยุติธรรมในทุกหน่วยงาน และส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมาย จริยธรรมที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากขึ้น

๒.๔ มุ่งเน้นการผลักดันให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอย่างแท้จริง

๒.๕ สอบสวนข้อกล่าวหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยทุกฝ่ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย และดำเนินการเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ภาคใต้ของไทยเพื่อนำไปสู่การยกเลิกการใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง

๒.๖ ส่งเสริมมาตรการอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขสถานการณ์การค้ามนุษย์ ซึ่งอาจต้องอาศัยความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อขจัดและปราบปรามการค้ามนุษย์

๒.๗ ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และมาตรการการลงโทษในรูปแบบอื่น นอกเหนือจากการลงโทษและให้ความสำคัญกับการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้เสียหายให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

๒.๘ เข้าร่วมเป็นคณะทำงานอนุวัติกฎหมายให้เป็นไปตามอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

๒.๙ ให้ความร่วมมือในการส่งบุคลากรของหน่วยงานเข้ารับฟังการประชุมเผยแพร่หลักการของอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนตามที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และส่วนราชการอื่นๆ จัดประชุม

๒.๑๐ ส่งบุคลากรเข้าเป็นวิทยากรในการเผยแพร่หลักการของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

๒.๑๑ จัดทำแผนการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะได้รับการร้องขอหรือไม่ก็ตาม

๓. ด้านความมั่นคงทางสังคม

กลุ่มผู้ต้องหา

๓.๑ จัดให้มีทนายความในการแนะนำและช่วยเหลือในการต่อสู้คดีแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา เพื่อเป็นหลักประกันในการรักษาผลประโยชน์แห่งความยุติธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

๓.๒ ส่งเสริมการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลย ทั้งในด้านการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนและการทำแผนประทุษกรรมประกอบการรับสารภาพโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน คำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความชอบธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

๓.๓ การปฏิบัติต่อเด็กและสตรีในกระบวนการยุติธรรมอย่างเหมาะสม การสร้างหลักประกันให้มีการแยกเด็กที่กระทำผิดออกจากผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่

๓.๔ เผยแพร่ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้พัวพันโทษ

๓.๕ ส่งเสริมการจัดระบบการจดทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับผู้พัวพันโทษเพื่อการติดตามหลังปล่อย การคอยสอดส่องและให้การดูแลหลังได้รับการปล่อย และประสานงานกับหน่วยงานยุติธรรมในการจัดตั้งระบบเครือข่ายข้อมูลร่วมกัน

กลุ่มเหยื่อ/ผู้เสียหาย

๓.๖ พัฒนากลไกที่จะช่วยเหลือเยียวยาเหยื่อผู้เสียหายจากอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพและรอบด้าน ทั้งด้านการดำเนินคดีเพื่อหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษที่รวดเร็วเป็นธรรม การรักษาพยาบาลทั้งทางร่างกายและจิตใจ การชดเชยเยียวยาทางการเงินให้แก่เหยื่อและครอบครัวผู้เสียหายโดยคำนึงถึงสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ

๓.๗ ส่งเสริมหลักประกันสิทธิของผู้เสียหายและครอบครัวในการเข้าถึงความยุติธรรมและการเยียวยาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

๓.๘ สนับสนุนให้รัฐมีมาตรการในการคุ้มครองประชาชนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ

๓.๙ กำหนดมาตรการในการคุ้มครองและช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์ควรมีมาตรการแก้ไขปัญหากลุ่มเหยื่อจากการค้ามนุษย์และประกันว่าจะไม่มีการใช้ มาตรการใดๆ ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนกับกลุ่มคนเหล่านี้

๓.๑๐ สนับสนุนให้รัฐแก้ไขปัญหาเรื่องเหยื่ออาชญากรรม โดยนำหลักการสอบสวนและดำเนินคดีเด็กและเยาวชนมาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดที่ผู้เสียหายหรือเหยื่อเป็นคนที่พิการ และการสอบปากคำผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เสียหายควรได้รับการสอบปากคำในห้องมิดชิด หากไม่มีห้องผู้เสียหายควรมีสิทธิในการร้องขอได้

กลุ่มผู้ติดเชื่อเอชไอวี/เอดส์

๓.๑๑ โดยโรงพยาบาลตำรวจ ดำเนินการรักษาพยาบาลตามยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไข ปัญหาเอดส์แห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

กลุ่มเด็กและเยาวชน

๓.๑๒ บูรณาการนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตของเด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และกำหนดมาตรการสนับสนุนในรูปแบบที่หลากหลายและเพียงพอ

๓.๑๓ ควบคุมพื้นที่บริเวณสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการศึกษาและการเรียนรู้และปลอดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และสร้างความตระหนักและวิจาร์ณญาณของเด็กเยาวชนและผู้ปกครองในการกลั่นกรองเนื้อหาของข่าวสารและสื่อสารสนเทศที่ได้รับ

๓.๑๔ การสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางทางกฎหมายรัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กไร้ที่อยู่ เด็กไร้สัญชาติ เด็กในพื้นที่พักพิงของผู้หนีภัย และเด็กที่เป็นบุตรแรงงานต่างด้าว ตลอดจนมาตรการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากปัญหาเด็กที่เป็นเหยื่อจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการค้ามนุษย์ในเด็ก

กลุ่มสตรี

๓.๑๕ ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในระดับพื้นที่ในการแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อปราบปรามการค้ามนุษย์

๓.๑๖ พัฒนาระบบกลไกการดำเนินงานทางช่วยเหลือด้านสังคม และกระบวนการยุติธรรมอย่างครบวงจรเพื่อรองรับผู้ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และความรุนแรงทางเพศ

๓.๑๗ เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับสิทธิสตรีอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งรณรงค์ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐ อย่างกว้างขวางเพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายได้มากขึ้น

กลุ่มคนพิการ

๓.๑๘ จัดสภาพแวดล้อม และจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ และยานพาหนะเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

๓.๑๙ ขจัด การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำของหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน

กลุ่มผู้ไร้รัฐ ชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิงหรือผู้หนีภัยการสู้รบ

๓.๒๐ เร่งสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายของรัฐและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ไร้รัฐ ชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิง หรือผู้หนีภัยการสู้รบ และหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการพิสูจน์สัญชาติ

๓.๒๑ ส่งเสริมมาตรการอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มผู้ไร้รัฐ ชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิง หรือผู้หนีภัยการสู้รบ ทุกคนอย่างเต็มที่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมความปลอดภัยสิทธิและสวัสดิการต่างๆ

๓.๒๒ สร้างมาตรการเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์รวมถึงผ่านทางมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเสริมสร้างความเข้มแข็งของกรอบกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนและบังคับกฎหมายดังกล่าว เพื่อคุ้มครองกลุ่มผู้ไร้รัฐ ชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิง หรือผู้หนีภัยการสู้รบ

๓.๒๓ สร้างหลักประกันให้ผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่พบในทะเลได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ตามที่ควรจะได้รับภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

๓.๒๔ ดูแลความต้องการด้านความคุ้มครองของกลุ่มเปราะบางต่างๆ อาทิ กลุ่มชาวโรฮิงญา โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันกับประเทศในภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง

๓.๒๕ ส่งเสริมการสร้างความปลอดภัยระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในสังคมเพื่อนำไปสู่เสถียรภาพทางการเมืองและสังคมและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพิ่มความพยายามในการสร้างความปลอดภัยระหว่างทุกชนชั้นในสังคมรวมถึงภาคส่วนต่างๆ บนพื้นฐานของหลักประชาธิปไตย และนิติธรรม

๓.๒๖ จัดทำฐานข้อมูลคดีและผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในลักษณะบูรณาการเพื่อประโยชน์ในการทบทวนการดำเนินคดี และการช่วยเหลือเยียวยา

๓.๒๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การใช้แนวทางกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และ Community Policing รวมทั้งลดการประชาสัมพันธ์ในทางลบ

๓.๒๘ พิจารณาดำเนินการเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ในภาคใต้ของไทยอันสามารถนำไปสู่การยกเลิกการใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยทุกฝ่ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

๓.๒๙ ทบทวนและปรับปรุงแนวทางการให้การชดเชยและเยียวยาผู้ที่สูญเสียและได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ความรุนแรงให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีความเท่าเทียมกัน

๓.๓๐ ทบทวนและปรับปรุงแนวทางการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐตามผลกระทบที่ได้รับ โดยพิจารณาจากผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ ครอบครัว ทรัพย์สิน

๓.๓๑ ทบทวนการดำเนินคดีแก่กลุ่มคนที่ถูกจับกุมจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่มีสาเหตุจากความคิดเห็นทางการเมือง หรือสถานการณ์ทางการเมือง

๓.๓๒ ทบทวนกฎหมายของประเทศไทยให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวข้องเสรีภาพในการแสดงออก

๓.๓๓ กำหนดสิทธิและแนวทางของประชาชนในการชุมนุมประท้วงที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมทั้งปรับปรุงมาตรการในการควบคุมการชุมนุมประท้วงของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เป็นแนวทางมาตรฐาน

บทสรุป

เจ้าหน้าที่ตำรวจ นับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการควบคุมสังคมให้อยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ ภายใต้กฎหมาย ภารกิจของตำรวจคือการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปกป้องผลประโยชน์และสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงควรที่จะให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการมีกฎหมายรองรับ การปฏิบัติงานเพื่อป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ปฏิบัติด้วย

และเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในบางครั้งอาจมีสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงควรมีแหล่งความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมสามารถเข้าถึงและเจ เกิดความเข้าใจโดยง่าย อันจะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีความระลึกละเอียดเสมอว่า การปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายนั้น จะต้องให้ความสำคัญต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็น สิ่งสำคัญที่สุดเพื่อมิให้อำนาจไปกระทบต่อสิทธิมนุษยชนประชาชนได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และทำให้เกิดความสันติสุขในประเทศชาติต่อไป

บรรณานุกรม

ปฏิญานิพนธ์

พันตำรวจโท ศิริพงษ์ เศรษฐายน, ๒๕๕๔, การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งของตำรวจชุมชน, ปฏิญานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุซฐิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า ๑๔-๑๖.

Fairchild, Erika. (1993). **Comparative Criminal Justice Systems**. Belmont : Wadworth.

Geller, William A. (1991). **Local Government Police Management**. 2rd ed. Washington D.C. : Falmer Press.

Radelet, Louis A. & Carter , David L. (1994). **The Police and the Community Policing**. 5th ed. New York : Macmmilan.

สารสนเทศจาก World Wide Web

กองยุทธศาสตร์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑). แหล่งที่มา www.strategypolice.com/webdatas/download/dl_142.pdf (๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙)
